

6. Schiffrin D. The transformation of experience, identity and context. *Toward a social science of language. Vol. 2: Social interaction and discourse structures.* 1997. P. 41–55.

Коваль Х.В.

студентка,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова;

Науковий керівник: Марченко Н.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Навчально-науковий інститут неперервної освіти

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

СТРУКТУРА АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ПРИРОДА ЇХ КОМПОНЕНТІВ

Фразеологія охоплює величезний досвід людей, відображає ідеї, пов'язані з трудовим, побутовим та культурним життям людей. У лінгвістичній літературі цей термін використовується для виразів, де значення одного елемента залежить від іншого, незалежно від будови та властивостей одиниці [4, с. 118]; з іншими авторами він позначає лише такі, що є образними, експресивними та емоційними [1, с. 89]. Н.Н. Амосова називає такі вирази фіксованими одиницями контексту, тобто одиницями, в яких неможливо замінити будь-який з компонентів, не змінюючи значення не тільки цілої одиниці, але й елементів, які залишаються цілими [1, с. 59]. О.С. Ахманова наполягає на семантичній цілісності таких фраз, що переважають над структурною відокремленістю їх елементів [3].

Значна кількість мовознавців, такі як Виноградов В.В., Томай Я., Арнольд І.В., Кунін А.В., були зацікавлені у вивченні фразеологічних одиниць. Вони ретельно дослідили природу фразеологічних одиниць і вивели можливі їх класифікації. З огляду на це, метою нашої розвідки є класифікація англомовних фразеологізмів та визначення природи їх компонентів.

Відповідно до досліджень Виноградова В.В. класифікація фразеологізмів базується на мотивації одиниці, тобто на взаємозв'язку між

значенням цілого та значенням його складових частин. Фразеологічні одиниці можна класифікувати за трьома основними групами за ступенем мотивації: фразеологічні сполучення – вони містять один компонент, що використовується в прямому значенні, тоді як інший використовується в переносному значенні: *a penny for your thoughts* [4, с. 159]. Значення фразеологічних єдностей зазвичай можна зрозуміти через метафоричне значення цілих фразеологізмів, напр. *above the law* – поза законом, щось таке, що не є суб'єктом законів соціуму [4, с. 152]. Фразеологічні злиття – значення компонентів повністю поглинається значенням цілого, його виразністю та емоційними властивостями: *to get someone's goat* – нервувати когось, випробовувати терпіння, виводити з себе [4, с. 145].

А.В. Кунін класифікував фразеологічні одиниці за способом їх утворення: за допомогою передачі значення термінологічних груп слів, напр. у інженерії ми можемо виділити таку фразу: *blow a fuse* – самовладання, дратуватися (*blown fuse* – перегорілі запобіжники) [5, с. 112]; із вільних груп слів утворилася велика група фразеологічних одиниць шляхом перетворення їх значення, напр. «*red tape*» бюрократія [5, с. 55]; можуть утворюватися за допомогою алітерації, напр. «*easy peasy*» – легко, «*fuzzy-wuzzy*» – кучерявий [5, с. 135]; можуть утворюватися за допомогою виразності, особливо це характерно для формування вставних слів, напр. «*Get cracking!*» – Швидше! [5, с. 173]; можна утворити за допомогою спотворення групи слів, напр. *grin and bear it* – робити гарний вигляд при поганій грі [5, с. 102]; можна утворити, використовуючи архаїзми, напр. «*in brown study*» означає «*in gloomy meditation*», де обидва компоненти зберігають свої архаїчні значення [5, с. 28]; можна утворити, використовуючи речення в іншій сфері життя, напр. «*hard to swallow*» – як фразеологізм означає «важко повірити», можна використовувати як вільну групу слів – важко ковтати, але коли його використовують у житті, він стає фразеологічною одиницею, оскільки використовується метафорично [5, с. 87]; можуть утворюватися, коли ми використовуємо якесь нереальне зображення, напр. *when pigs fly* – коли рак на горі свисне [5, с. 129]; можна сформувати, використовуючи вислови письменників чи політичних дій у повсякденному житті, напр. *Dead as a doornail* – мертвий (William Shakespeare) [5, с. 114].

На думку албанського лінгвіста Яні Томай, існує два типи фразеологічних одиниць, що базуються на мотивації: мотивовані та немотивовані фразеологічні одиниці [6, с. 190].

Значення ідіом можуть бути мотивовані концептуальним знанням людей, які мають метафоричну основу. Наприклад: *give someone a hand* – допомогти. Символічна мотивація заснована на народних «культурних знаннях, особливо культурних символічних знаннях»: *as right as rain* – у повному порядку; *as poor as a church mouse* – бідний, як церковна миша.

Під немотивованими фразеологічними одиницями ми виділяємо: фразеологічні одиниці, де один із компонентів не мотивований навіть до теперішнього часу, як: *to offer an apology* – принести вибачення; фразеологічні одиниці, що походять з анекдотів чи історичних подій: *Queen Anne is dead!* – це було відомо при королеві Анні або Відкрив Америку (відповідь тому, хто повідомив застарілу новину); фразеологічні одиниці, які називаються запозиченнями або іноземними фразами: *et cetera* – і т.д., *vice versa* – навпаки; фразеологічні одиниці, які називаються кальками, – це ті, що перекладаються буквально, слово в слово з іноземної мови на англійську: з латинської *advocatus diaboli* – *devil's advocate* – людина, що захищає неправу справу або неправильне положення.

Основними джерелами рідних фразеологічних одиниць є: термінологічна та професійна лексика, наприклад: юриспруденція: *take the law into one's own hands* – самоуправствувати; медицина: *to be/get back on one's feet* – поправлятися після хвороби; британська література, наприклад: *set my teeth on edge* – дратувати (William Shakespeare, Henry IV, Part 1); британські традиції та звичаї: *never wash your dirty linen in public*; забобони та легенди: *raining cats and dogs*; історичні факти та події, особистості: *turn a blind eye*; явища та факти повсякденного життя: *carry coals to Newcastle*.

Основними джерелами запозичених фразеологічних одиниць є: давні легенди та міфи, що належать до різних релігійних чи культурних традицій: *resting on laurels*; факти та події світової історії: *the walls have ears*; варіанти англійської мови: *break a leg*.

Фразеологічні одиниці можна класифікувати як частини мови (синтаксична класифікація) [2, с. 203–205]. Ця класифікація була запропонована І.В. Арнольд. Тут ми маємо такі групи: Іменникові фразеологізми, що позначають предмет, людину, живу істоту, наприклад: *ball and chain*. Вирази, що функціонують як іменники (іменникові фразеологізми): *top dog* – переможець; *foam at the mouth* – в стані люті, з піною біля рота; *an arm and a leg* – дорого; Дієслівні фразеологізми, що позначають дію, стан, почуття, наприклад: *to be*

broke. Вирази, що функціонують як дієслова: *draw a blank* – не отримати ніяких результатів; не отримувати відповіді, *to look for* – шукати; *kiss and make up* – миритися, *put someone's nose out of joint* – засмучувати когось, *to give one the bird* – звільняти з роботи; Прикметникові фразеологізми, що позначають якість, наприклад: *as stubborn as a donkey* – впертий. Вирази, що функціонують як прикметники: *gravy train* – легкі гроші; *fair and square* – чесно та справедливо, *as angry as hell* – злий, як чорт; Прислівникові фразеологічні одиниці, наприклад: *like chalk and cheese* – різні. Вирази, що функціонують як прислівники: *in common* – в загальному, *Once in a blue moon* – вкрай рідко, коли рак на горі свисне. Прийменникові фразеологічні одиниці, наприклад: *in bulk* – оптом. Вирази, що функціонують як прийменники: *by word of mouth* – з вуст в уста. Вставні фразеологічні одиниці, наприклад: *Catch me!*

Отже, наведені класифікації дають змогу виокремити спільні та відмінні риси серед фразеологічних одиниць, розподілених за певними критеріям. Згідно з В. Виноградовим фразеологічні одиниці можна класифікувати за трьома основними групами за ступенем мотивації: фразеологічні сполучення, фразеологічні єдності та фразеологічні злиття. А.В. Кунін класифікував фразеологічні одиниці за способом їх утворення. Лінгвіст Томай Я. розділяв фразеологічні одиниці на мотивовані та немотивовані. Відповідно до досліджень Арнольд І.В. фразеологічні одиниці можна класифікувати як частини мови.

Список використаних джерел:

1. Амосова Н.Н. Основы английской фразеологии / Н.Н. Амосова. – Ленинград: Изд-во Ленинградского университета, 1963. – 208 с.
2. Арнольд И.В. Лексикология современного англ. языка: [Учеб. для интов и фак. иностр. яз.]. – 3-е изд., перераб. и доп. – Москва: Высш. шк., 1986. – 203с.
3. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва, 1966. URL: https://classes.ru/grammar/174.Akhmanova/source/worddocuments/_21.htm.
4. Виноградов В.В. Фразеология. Семасиология // Лексикология и лексикография. Избранные труды. – Москва: Наука, 1977. – 312 с.
5. Кунин А.В. Фразеология современного английского языка / А.В. Кунин. – Москва: Издательство «Высшая школа», 1970. – 344 с.
6. Beshaj L. Motivation and Etymology of Phraseological Units in English and Albanian Language // Mediterranean Journal of Social Sciences 5 (1) – January 2014. – P. 189–193.